Кравцов М. М., *доцент каф. МБЖД*
Нєгаєва Г. В., Шагун Є. М., *студенти гр. ЕА-21-21*
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРЯМИХ ТА ПОБІЧНИХ ЗБИТКІВ ВІД ПОЖЕЖІ

Забезпечення пожежної безпеки одна із найважливіших функцій підприємства. Стан виробничого об'єкта, у якому ризик займання мінімальний, називається «пожежною безпекою підприємства». Пожежна безпека є невід'ємною складовою охорони праці будь-якого підприємства. Вона забезпечується за допомогою проведень організаційних, профілактичних, технічних та інших необхідних заходів, спрямованих на запобігання пожежі і створення зручних умов для швидкого гасіння вогню, а також задля зменшення матеріальних втрат та, найважливіше - підтримка захищеності співробітників.

Протипожежна безпека компаній та фірм в Україні є частиною організації робочих місць і процесів з відповідністю дотримання норм нормативно-правових актів з охорони праці. Дані правила, положення та норми встановлюються та регулюються Правилами пожежної безпеки України, і затверджуються Міністерством внутрішніх справ з адаптацією до перебігу часу та підкріплюються відповідними наказами.[1]

Варто зазначити, що у разі пожежі на виробничому об'єкті може бути завдано не лише суттєвої економічної та соціальної шкоди організації, а й екологічної шкоди суспільству.

Для виконання мети - більш швидкого дотримання необхідного рівня захисту життя та здоров'я від пожежної небезпеки та її наслідків, робітників існує пожежна охорона. Головними завданнями якої є:

1) забезпечення постійної пожежної безпеки робітників, підтримання та перевірка відповідності її належного рівня на всіх об'єктах підприємства;

2) контролювання дотримання всіх необхідних протипожежних вимог;

3) запобігання появи пожеж і нещасних випадків в наслідок пожежі;

4) гасіння пожеж, проведення рятувальних операцій і евакуації працівників, а також надання медичної допомоги постраждалим, виконання допоміжних дій для ліквідації наслідків. [2]

Виконання будь-яких завдань учасниками пожежної охорони, які не зазначені в Законі України «Про пожежну безпеку» забороняються та суворо караються за відповідністю до законодавства.

Існує чотири різновиди пожежної охорони:

1) Державна пожежна охорона

2) Відомча пожежна охорона

3) Місцева пожежна охорона

4) Добровільна пожежна охорона (ДПО)

Останній вид пожежної охорони може бути створений на підприємстві його власником у декількох випадках. Перший – коли на підприємстві працює мінімум 25 співробітників. Другий – коли підприємство – об’єкт підвищеної небезпеки, в такому випадку добровільна пожежна охорона створюється в обов'язковому порядку і без обліку кількості працівників. Вона організовується з необхідної кількості працівників у пожежно-рятувальну дружину (ДПД), яка забезпечується необхідним обладнанням, засобами зв’язку, пожежною технікою, службовими приміщеннями, спорудами, житловими будинками та іншим необхідним майном, котре є власністю підприємства, усі інші витрати на забезпечення ДПД також фінансуються підприємством. [3]

Права і зобов’язання учасників ДПО та порядок виконання дій, затверджені керівником і викладені в положенні про добровільну пожежну охорону даного підприємства. Рішення попередньо узгоджується з державними органами у галузі цивільного захисту населення. Процедура реалізування дій ДПО формується Кабінетом Міністрів України. [4]

Одним з основних показників оцінки результатів функціонування протипожежного захисту є розмір матеріальних збитків від пожежі. Також він виступає визначальним показником в аналізі економічної доцільності та ефективності капітальних витрат на протипожежний захист.

Порядок та організація ведення обліку пожеж та їх наслідків визначається "Правилами обліку пожеж та їх наслідків" [5]. Ведення обліку пожеж після їх ліквідації, виявлення причин виникнення пожежі на підприємстві, та виконання необхідних дій для їх усунення – є обов’язком міністерств та відомств. Для засвідчення факту пожежі складається документ – акт у двох екземплярах, який підписує комісія, що містить мінімум трьох осіб, в тому числі – власник підприємства, представник Державної служби надзвичайних ситуацій. Після зіставлення акту на підприємстві видається наказ, в якому зазначається склад комісії по проведенню інвентаризації. За підсумками проведеного опису майна складається оцінка прямих та побічних (непрямих) збитків підприємства. [6]

Розмір прямих і непрямих збитків визначається на основі довідок про отримані збитки, складені за даними бухгалтерського обліку, документів власників майна, страхових організацій. За правдивість довідок щодо збитків відповідальні особи, які надали необхідні документи.

Прямі матеріальні збитки при знищенні або пошкодженні основних фондів та іншого майна визначаються виходячи з балансової вартості (собівартості) за вирахуванням зносу за встановленими нормами та вартістю залишків, придатних для використання надалі. Збитки щодо застрахованих основних фондів та іншого майна підприємств, організацій, установ, і

застрахованих будівель визначається за даними органів державного страхування за розрахунковою сумою утрат від пожежі.

До непрямих збитків відносяться:

- витрати, що виникли внаслідок відволікання ресурсів на компенсацію наслідків пожежі;
- витрати, що виникли внаслідок простою об'єкта (виплачена заробітна плата, недоотриманий прибуток, оплата штрафів);
- витрати, пов'язані із загибеллю та травмуванням людей на пожежі;
- державні витрати на забезпечення пожежної безпеки та гасіння пожеж.

Ефективна система протипожежного захисту є невід'ємною частиною інвестиційної стратегії підприємства. З метою захисту від пожеж та їх наслідків – збитків, проводяться розрахунки економічної ефективності протипожежного захисту, при обраному варіанті протипожежного забезпечення. Розмір матеріальних збитків визначається так: економічна ефективність протипожежного захисту проектованих та експлуатованих об'єктів, на яких за короткий період експлуатації не виникали пожежі, повинна аналізуватись на основі визначення можливого розміру матеріальних збитків від пожеж, як правило, розрахунково-аналітичним методом. Методика такого розрахунку докладно викладається у спеціальних пожежно-технічних дисциплінах [7].

Таким чином - пожежу легше попередити ніж її гасити та розраховувати прямі та непрямі збитки від неї.

Література:

1. Кодекс цивільного захисту України Розділ V. Глава 13. ст. 58 п.2
2. Кодекс цивільного захисту України Розділ V. Глава 13. ст. 59
3. Кодекс цивільного захисту України Розділ V. Глава 13. ст. 63
4. Г. В. Фесенко Конспект лекцій з дисципліни «Основи пожежної безпеки»; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ, 2013. – 62 с

5. Актуальные вопросы экономической науки в XXI веке [Электронный ресурс] : / М-во образования Республики Беларусь, Гомельский гос. ун-т им. Ф. Скорины. И. А. Пахомова - ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПОЖАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ – СФЕРА ИНТЕРЕСОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

6. Постанова від 26 грудня 2003 р. N 2030 Київ. Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків.

7. Introduction to Fire Safety Management By Andrew Furness Martin Muckett ISBN 9780750680684, 2007,436 Pages

Пузік Л. М., *доктор с.-г. наук, професор,*
кафедра Плодоовочівництва і зберігання
Даниленко Ю., *магістр*
ДБТУ, м. Харків

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН М. ХАРКОВА ТА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Серед джерел забруднення довкілля провідні позиції займають підприємства енергетики, транспорту підприємства агропромислового комплексу. Суттєвими забруднювачами атмосферного повітря є випаровування тваринницьких ферм і птахофабрик, агропромислових комплексів з виробництва м'яса (аміак, сірковуглець та ін.) і молока, консервних заводів та інших підприємств агропромислового комплексу.

За даними Харківського регіонального центра з гідрометеорології спостереження за забрудненням атмосферного повітря міста Харкова проводяться на 10 стаціонарних пунктах спостереження, обладнаних комплектними лабораторіями «ПОСТ-1» та «ПОСТ-2». Спостереження проводяться щоденно, крім святкових днів.